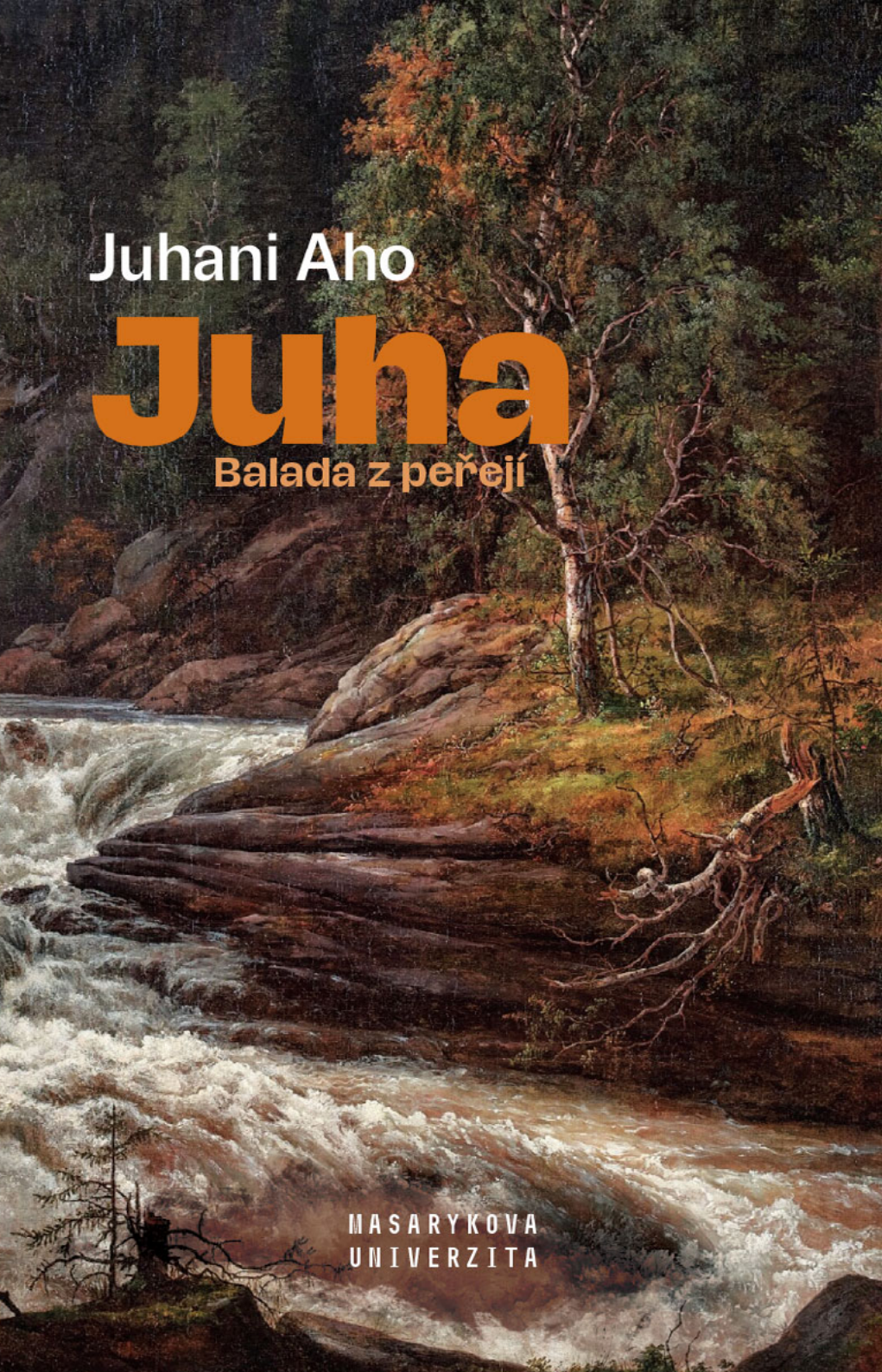

Juhani Aho

Juha

Balada z peřejí

MASARYKOVA
UNIVERZITA

**EDICE
POP RVÉ
V ČEŠTINĚ**
SVAZEK 11

**MUNI
PRESS**

Juhani Aho
Juha
Balada z peřejí

Překlad

Eliška Losíková, Hana Hlinovská,
Mariia Konovalova a Nikola Kleinová

Doslov

Markéta Hejkalová

Masarykova univerzita

Brno 2026

Z finského originálu Juhani Aho, *Juha*, Suomalaisen kirjallisuuden seura, Helsinki, 1994
přeložily studentky překladatelského semináře finské literatury
Masarykovy univerzity Eliška Losíková, Hana Hlinovská, Mariia Konovalova a Nikola Kleinová pod vedením Markéty Hejkalové.

Na obálce a v knize byly použity ilustrace a obrazové podklady z encyklopedie Wikipedia (Wikimedia Commons, 2026).

© 2026 Překlad Eliška Losíková, Hana Hlinovská, Mariia Konovalova,
Nikola Kleinová

© 2026 Doslov Markéta Hejkalová

© 2026 Masarykova univerzita

© 2026 Layout Pavel Křepela

ISBN 978-80-280-0867-3

ISBN 978-80-280-0866-6 (print)

Nakladatel děkuje za finanční podporu prvního českého
vydání grantu FILI – Finnish Literature Exchange.

FILI – Kirjallisuuden vientikeskus on tukenut tämän
kirjan kääntämistä.

1

Muž — křivonohý, lněná košile, láptě na nohou — kácí les na svahu vysokého kopce. Sotva jedna bříza spadne, listí druhé se už začíná trást a třísky létají. Aniž by narovnal záda, poráží je jako drobné vrbové keře, ač jsou tlusté jako jeho vlastní holeň.

Svah, na němž muž dře, je uprostřed nekonečné divočiny, ve které se tu a tam tyčí další kopce, jako drny v bažině. Všechny ostatní jsou zarostlé až k vrcholům, jen na tomto jsou stromy vykácené, les stoupá zespoda nahoru po prosluněné straně svahu, míří k vrcholu, ale nesahá ani do poloviny. V neobydlené divočině je holina, zářez do mlází: zelená se tam žitné pole, pod ním jsou mýtiny a ještě níž, na druhé straně úžlabiny, stojí stavení. Na začátku dlouhého výběžku obklopeného vodou: jezírky, úžinami a peřejemi.

Odtud je vidět, kde muž pracuje. Na chvilku si odpočine, podívá se dolů na svoje pole, dvůr, na výběžek a peřeje. Napřáhne sekeru, jako by ji chtěl vrazit do pařezu a vydechnout

si, ale rozmáchne se a znova ji zasekne do dalšího stromu — křivonohý, lněná košile, láptě na nohou.

Sekera stoupá a klesá, vytrhává se a zase zatíná; když se jeden strom poddá, další už se otrásá — a jaké je tempo práce, takový je i tok mužových myšlenek. Jedny přicházejí, jiné odcházejí, pokračují tam, kde skončily, končí tam, kde začaly, vždy je těžké se jich zbavit, a rovněž s nimi žít.

To jsme se zase museli rozejít rozhádaní — to zase musela být tak jízlivá? Že to vůbec dokáže říct, i když to je pravda — ale že to dokáže říct: „Starý dobytku, šmajdáku, bradáci!“ Co já s tím mohu udělat, co já s tím nadělám, když to je vina přírody? Věděla jsi to, když sis mě brala, věděla jsi to, už když jsi ke mně přišla, že kulhám — a stejně mi to vyčítáš?

Pak nechal práce, odložil sekeru na zem a posadil se.

Jsem už starý a nikdy jsem se svým vzhledem nechlubil. Ale muselo se jí teď v očích blýsknout, jako zlému zákeřnému psovi. A když ji trochu pohladím po ramenou, tak štěkne: „Vypadni odtud!“ — a div mě nepraští hlávkou zelí. Já se ji jen snažím uklidnit, aby už nenadávala — abychom se usmířili. Koneckonců, nechal jsem ji být... kdy jsem se na ní dopustil násilí?

Dřív, když někdy náhodou řekla ostré slovo, hned toho zalitovala a usmířili jsme se. — I kdyby teď jen přišla s jídlem, stačilo by to. Když uslyším, že se blíží, hned z dálky jí ukážu, že jsem na všechno zapomněl. Kdyby teď přišla, jako kdysi přicházela se zpěvem, až se les rozezněl, tak bych na ni zabučel jako býk, zabručel jako medvěd na znamení, že už jsem na to zapomněl a ať to i ona nechá být.

Chtěl věřit, že Marja ještě přijde. Listí šumělo v teplém vánku, krev se mu zklidnila odpočinkem. Jestlipak by to řekla i teď? Určitě to vyštěkla jen v návalu vzteku, našťvaná kvůli něčemu jinému, ne kvůli mně. Posadím ji na rozvět-

venou břízu jako kdysi, když byla malá holka. Právě na tom mladém stromku jí říkávám kukačka, lesní víla a sýkorka — ráda to slyší, i když neposlouchá, ale přesto si to sama pro sebe zpívá, když jde po dobytčí stezce. „Pomoz mi, Juho,“ zakřičí: „Nedostanu se dolů, když mi nepomůžeš!“ — a cukne jemnou šíjí, protáhne se skrz větve a postaví se na rovnou zem.

Juha sedí na bříze, ruce mezi koleny na lemu pracovních šatů, ospale se dívá za mýtinu, kterou vykácel — a vidí Marju s odhalenou tváří, s šátkem kolem krku, jak táhne malým kosířem po jejich prvním společném stromě. Juha ho pokácel a ona, malá a šikovná, ořezává větve a kůru, zatímco on sám s rachotem poráží velké stromy. A ještě mnoho let se mladá hospodyňka radovala z bříz a zpívala, aby čerstvě zaseté obilí dobře rostlo. Juhovo pole netrápilo sucho ani námraza a on věděl proč: měl ve své moci paní lesa, věděl, z jakých míst asi přišla, karelská kráska, odkud sem doputovala přes hory a doly.

Teď už nepřijde, neusadí se na větev, nepřijde na mýtinu, nepřijde se zpěvem, nepřijde ořezávat stromy, nepřijde ani s jídlem. Nadává starému muži od rána do večera.

A přesto Juha stále poslouchal, poslouchal při kácení, když tříska z březového suku zavržala obzvlášť podrážděně. Nezaslechl něco? Zbystřil zrak, nahlédl přes pokácené stromy na spodní okraj lesíka a posunul se na kameni, na kterém seděl. Nikdo tam nebyl. Že by to zaznělo níž, tam, kam nedohlédne? Táhle, na druhém okraji lesa by viděl, jestli někdo jde. Odtamtud je vidět přes louku a okraj pole až na dvůr. Kdyby už tolikrát předtím marně nečekal, vstal by i teď. Ale místo toho Juha znova popadl sekeru a sekal — sekal tak, že každý strom, který pokácel, byl blíž a blíž k dolnímu okraji lesíka, odkud bylo vidět na dvůr. Kácel jen ty

krajní stromy, aby se tam dostal co nejdřív. Stromy při pádu sténaly tak, jako by k tomu měly ještě jiné trápení.

Nikoho odtud nebylo slyšet. O něco níž na poli se na slunci vyhřívaly krávy. Po jezeře líně pluly dvě loďky. Třetí se pohupovala ještě dál ve stínu u břehu, jako by číhala na ostatní. Juha si hned všiml, že to jsou loďky z ruské strany a že mají náklad, a z jejich směru usoudil, že nemají v úmyslu objet výběžek a spouštět se k peřejím, ale odklonit se k jeho břehu a přetáhnout naložené loďky po něm. Možná budou potřebovat koně. Měl bych tam jít? Jen ať se zeptají Marji a poperou se s tím sami. Oni vědí, do čeho jdou. Třetí loďka vypadala, že patří uhlířům.

Otočil se, zase porazil jeden strom v horní části lesíka a druhý v nižší. Stále nebyl nikdo vidět. A proč by měl být? Znova se vrátil na vrchol. Ale teď cítil, že si potřebuje odpočinout, a posadil se na kámen pod rozvětvenou břízou. Měl důvod se zamyslet. Juha si musel nechat projít hlavou, proč to celé dopadlo tak, jak dopadlo. Nedokázal ovládnout myšlenky, chodily si, kudy chtěly.

Dřív vždy nosila jídlo, bez ohledu na to, jak daleko jsem pracoval. Přinášela pečené ryby, kysané mléko v hrnečku... teď jsem na ni moc starý: „ty dobytku křivonohý... bradáči.“ Možná je to pravda, ale kdy jsem jí já vynadal, že byla chudá, že nebyla ničím, že jsem pro ni postavil dům, kácel břízy, dřel na močálu? — Záleží snad, jak muž vypadá nebo *kolik je mu let*, pokud je to pravý muž? Není důležitější, čeho je schopný a čeho může dosáhnout? Nezáleží snad na tom domě, který jsem postavil uprostřed lesa, na slunné mýtině, u vody, na výběžku u peřejí — stáje, kůlny, sauna, stodola, kůň a pět krav? Ať Marja řekne, kdo jiný by něco takového postavil pro žebračku, nalezenkyni, cizinku. Bylo by podle ní lepší otročit ve vlastní zemi, nebo sloužit na staré

Karhule? Jen ať to řekne! A jak se mi za to odvděčí? Možná se mi už odvděčila, a byla na mě hodná, když jsem ještě nebyl tak starý... nebyla tak výbušná a vznětlivá...

Juha už litoval. Proč jí to vyčítám? Tehdy byla ještě dítě. Já, ten starší, jsem měl mít rozum... Ale kdyby aspoň jednou měla radost z toho, co já — kdyby řekla: „To jsi zase vyklučil les, stane se z toho zase pořádné pole!“ Ale ne! — Jeho myšlenky se na okamžik zastavily — to je proto, že nemáme dítě! To je ono. Mně samotnému to chybí! Proto je taková, jaká je. Není žádné dítě a už ani nebude! Jak ho můžeš mít, když ho nechceš...

Najednou uslyšel hluk z dolní části lesa, jako by tam kácel někdo, kdo to moc neumí. Juha vyskočil, ale neviděl nic než chvějící se listí. Že by to byla Marja? Že by mi přinesla oběd a začala ořezávat větve? Možná je tady už dlouho a já si toho nevšiml.

Nebyla to Marja. Byla to Kaisa. Možná ji Marja jen poslala napřed a oběd přinese sama. Ale nebylo tomu tak, Kaisa přinesla i jídlo.

Děvečka začala rozbalovat raneček, ale Juha jí řekl, že jde domů. Ať tu Kaisa ještě zůstane a olamuje větve. Už neměl chuť dále kácet. Byla sobota a také se musely sundat sítě. — Udělám z toho metličky do sauny. — Ale pak znova spatřil ten obraz, viděl Marju jako mladou hospodyňku, jak ořezává větve z břízy, kterou před ní porazil, Marju, prostovlasou, se šátkem kolem krku, štíhlou, vysokou, ohebnou jako břízka. Nikdo není krásnější než ona, aťsi je hnědooká, černovlasá a snědá! Hází svazky větví do krmelce a listy osiky šustí. Složí ruce na hrudi, otočí hlavu dozadu a usměje se: „Juho, ovečky budou mít v zimě co žvýkat!“ A když je krmelec plný, jdeme domů s metličkami v podpaží a kráčíme společně lesem a povídáme si, že i příští rok vyklučíme

mýtinu a potom další, a dokud budeme žít, tak si nedáme pokoj, dokud les nezmizí a na vrcholu nezůstane jen skála. Zbohatneme, postavíme dům, nejlepší ve vesnici, když ze mě na stará kolena bude boháč — „uděláme ho pořádný, i kdyby se to nelíbilo tvé velké rodině,“ řekla — „takový, jak má být...“ A pak za chůze mávala metličkou a přehoupla se přes branku.

A neříkala mi tehdy: „Starý dobytku, šmajdáku“, i když si to možná myslela... i když teď nejsem o nic horší než tehdy, vždycky jsem byl takový, jaký jsem.

Ted' už nemáme žádnou společnou radost, ted' se jí nelíbí nic z toho, co mně. Naštvaně vychází ráno z komory pracovat, večer se otrávená do komory vrací a zabouchne dveře. Nechala by se odvést ke knězi, který nás oddal, požehnal, spojil nám ruce? Šla by? Dokázal by kněz zjemnit její povahu?

Takové byly věčné cestičky Juhových myšlenek, na které vstupoval a chodil po nich, aniž by se někam dostal; vždy vedly k bažině a k močálu, stejně jako stopa telete v hustém lese.

Cesta vedla nejprve dolů přes žitné pole, pak přes okraj mýtiny, kolem mladého porostu, scházela do mlází, odkud bylo slyšet burácení peřeje a mezi stromy byla vidět zpěněná hladina řeky. Peřeje se ztrácely za houštím, cesta stoupala na louku, z louky na pole a odtud na dvůr.

Marja došla v ohradě. Narovнала se, aby viděla za krávu, kdo to tam jde, mezi ohradou a chlévem, pak se zase skrčila, nic neřekla, jen po něm vrhla chladný pohled a zkrivila koutky rtů do výrazu ostrého jako pila... Ještě se neuklidnila. Měla na sobě stejné hadry jako každé ráno. Svých slov ještě nezalitovala. Vypadala, jako by byla připravena je ještě jednou vykřiknout přes plot. Asi si mysle-

la: tady jde, starý dobytek, šmajdák. A když Juha šel přes dvůr do světnice, bylo to, jako by ho při každém kroku někdo střílel šípem do zad.

Vzal si s sebou z kuchyně krajíc chleba a šel na břeh, popadl z rybářského přístřešku síť, strčil je do podpaží a postrčil loďku do vody.

Když Marja viděla Juhu přicházet, cítila, že by měla říct něco hezkého. Ale slova jí uvízla v krku jako suchá kůrka chleba. A nitro křičelo: takové to je... a už se to nikdy nezmění! A nic s tím nenadělám! Nedokážu být jiná, než jaká jsem! Ne, i kdybych se musela vrhnout do peřejí! Nemůžu na něj být milá, i když o to žebrá psíma očima.

Co já s tím nadělám, že mi připadá jako kvákající žába a já sama sobě také? — Ne, nepromluví, neřeknu nic, neotevřu pus! Ale co to do něj vjelo, že zatoužil po blízkosti? Nespokojil se s tím, že by si mě mohl nechat jako děvečku — proč mě potřeboval nalákat ke knězi?

Myšlenky se pěnily jako čerstvě nadojené mléko, když za sebou uslyšela hlas a uviděla cizího, vysokého muže s kudrnatými vousy, jak stojí u plotu ohrady a veselým, zvučným a mužným hlasem říká:

„Hej, děvče, našla by se u vás pro pocestného postel na nocleh a vyhrátá sauna?“

2

Když se Juha vrátil od sítí, uviděl vyhřátou saunu, připravenou vodu a před dveřmi svazek slámy. Lavice v sauně už dlouho nebyly pokryté slámou! Usmířila se! Ví, že mě to potěší. I metličky připravila a položila jednu vedle druhé na lavici ke vchodu. A svázala je z větví, které jsem přinesl. Jednu pro sebe, jednu pro mě! Snad do sauny nepošle Kaisu a přijde sama. Sedneme si spolu k večeři... nezamkne dveře do komory.

Dům Juhovi připadal jako nový. Jako by se celý svět rozzářil, stejně jako se rozzáří temná a studená místnost ve světle plamene z kamen: jsou tam stavení, světnice, komory, stáje a chlév a stodola, cestička mezi nimi, mezi stájí a chlévem je ohrada, kde cinkají zvonce žvýkajících krav, a uklizený dvůr a za ním borový les! Takže jsem to všechno pro Marju nepostavil pro nic za nic? I když se toho dřív strnila, třeba z toho má zase radost — protože u dveří je svazek slámy a na lavici leží metličky. Teď už je vše minulostí... Člověk nedokáže vždy uvážit všechna svá slova! A Juha si

byl naprosto jistý, že je všechno zase v pořádku, když uviděl Marju přicházet ze světnice, už ne v pracovním, ale ve svátečním, jako by měli hosty. Nepůjde mi naproti? Nejdřív jde k domu, ale zahne ke břehu a spěchá přímo k němu, jako by byla nadšená, že jsi konečně přišel, Juho!

„Ve světnici na tebe čekají dehtáři,“ řekla Marja s lesknoucími se tvářemi a živým výrazem v očích, „ale v žádném případě neposlouchej jejich řeči! Zamýšlejí něco zlého proti mužům z Karélie.“ — A v Marjiných očích už nebyla ani stopa po výrazu, který měla před chvilkou venku.

Ve stavení seděli nějací černí špinaví dehtáři, kteří během léta na obou stranách řeky vypalovali rolníkům z okolí uhlí a dehet z borovic. Byli to Juhovi známí, chodili si k němu vyzvedávat zásoby chleba a v zimě putovali jako lovci a zloději sobů až k hranicím Laponska: nebyli to poctiví chlapi, ale vždy se snažili udržovat s Juhou dobré vztahy. Teď musí mít na mysli něco zvláštního, protože se dívají zpod obočí, drží se za opasky a patami podupávají do podlahy...

Juha seděl a čekal. Jeden z nich se přisunul těsně k němu a z umazaného obličeje mu zářily oči.

„Teď, pane, je medvěd v pasti.“

„Takový poklad jako nikdy předtím,“ dodal další. „A každý má plnou tornu na hrudi a plnou loďku věcí.“

„Jsou jen tři a nás je šest.“

Juha už pochopil, co mají za lubem.

„Nechme ty medvědy na pokoji. Vyhýbejte se jim i v zimě, kudy jen půjdete, po sněhu se vám bude lépe jezdit, pokud by se stalo, že některý z nich vyleze z brlohu.“

„Nevyleze! Provaz na nohy a další na pracky! — hop s tím jako s pytlem žita na dno loďky — pusť loďku ze břehu a nech ji plout! Jsou to peřeje, nikdo se divit nebude.“

„Na břehu počítali peníze,“ přidal se třetí. „To by byl úlovek!“

„Komu záleží na nějakých Rusácích,“ řekl znova první. „Mohli bychom si pro jednu vybrat daně my od nich.“

„Udělal jste to jen jednou?“ řekl Juha.

„Ne tolikrát jako oni! Víš, co nám provedli letos v zimě? Na březích Repovaary jsme měli sklep plný zvěřiny. Vyčistili to tam tak, že zůstala jen jedna veverčí kůže pro výsměch.“

„To udělali tihle?“ přerušil ho Juha.

„To nevíme, jestli tihle, ale víme, že to byl někdo z jejich kmene.“

„Stejně jako ti, kteří vypálili a zničili několik vesnic v Kiantě.“

Marja přišla a začala něco kutit na lavici v rohu u kamen.

„Jeden z nich byl tady a požádal o saunu a nocleh.“

„Souhlasila jsi?“ zeptal se Juha.

„Vždycky přece pocestným vyhovíme. A ptal se také po obilí na prodej.“

„Který z nich to byl?“ zeptal se jeden z mužů. „Vysoký a urostlý?“

„Byl vysoký,“ řekla Marja.

„Černovlasý s kudrnatými vousy?“

„To musel být on.“

„Ptal se na vaše zásoby,“ začali muži zas horlivě, téměř rozčileně přemlouvav Juhu. „Přijdou kvůli obchodu, prohlédnou si domy, zboží, letos nakoupí, příští rok odvezou násilím. Když je dům vybitý, tak ho zapálí, lidi odvezou jako zajatce — ty, kteří neshoří s domem. Nebylo by to poprvé.“

„Nevěřím, že by si k mému domu něco dovolili. Z naší strany s nimi byl a bude zachován mír. Ať začnou oni, já nezačnu a nedám svolení ani ostatním. Co děláte jinde,

je vaše věc. Na mém břehu v době míru nebude žádný pocestný okraden a platí to až tam, odkud je sem slyšet křik.“

„Uděláme to tak, abys nic neuslyšel.“

„Stejně to uslyším.“

Juha to řekl s takovou jistotou, že k tomu nebylo co dodat. Muži se zamračili, ale od Marji se mu dostalo vděčného pohledu.

„Vůbec jsme se sem neměli chodit ptát.“

„Mohli jste to udělat, jak jste chtěli, ale pak by pro vás byly dveře tohoto domu zavřené.“

„Tak přece jen máme smůlu... teď nám uniknou.“

A muži se poškrábali za ušima a odešli.

„Neměl bys jít hosty varovat?“ zeptala se Marja. „Možná jim ještě něco udělají.“

„Už ne, když už jednou přišli požádat o svolení.“

„Ale co když je doženou a za hranicemi pak oloupí a zabijí?“

„Tam ať si dělají, co chtějí. Za peřejemi už na ně stejně nemůžou.“

„Ale přece jen bys je mohl varovat.“

„Když tak hezky prosíš... tak hezky.“

„Tak hezky, jak nejlépe umím.“

„Nic jim nehrozí... ale zajít tam můžu.“

Už to bylo dlouho, co ho Marja takhle o něco poprosila, byla na něj taková...

Vstal k odchodu, když ve stejnou chvíli někdo prošel za oknem.

„To je on,“ zvolala Marja.

„Kdo?“

„Koukej, ten pocestný.“

Vešel štíhlý mladík s černými vousy, tak vysoký, že se musel v nízkých dveřích sklonit téměř k zemi, a když se narovnal, hlavou dosáhl na trám. V ruce měl několik pytlů.

„Ale, tady je pán domu!“ promluvil. „Buďte zdrav! Há-dám, že jste nevěděl, že přijdu, když jste postavil tak ní-zké trámy. Těší mě!“ potřásl Juhovi rukou. „Těší mě!“ potřásl rukou Marje, svižně, vesele, jeho hlas zněl čistě, bílé zuby se mu třpytily v kudrnatých vousech, v hnědých očích měl lišácký, šibalský záblesk a bezstarostnou radost.

„Odkud cestujete?“ zeptal se Juha.

„Kdybych vám měl ukázat, hospodáři, odkud cestuji, musel bych se točit kolem dokola. Kemi, Sunku, Archan-gelsk, Aunus, Turku, Tornio! Prodáváte žito?“

„Kdybych měl něco na prodej, potřebovali byste toho hodně?“

„Naplnit ty pytle, to pro tuhle chvíli stačí.“ Hodil pytle před Juhu a otočil se, aby si prohlédl Marju.

„Kolik jich je?“

„Vždyť je sám vidíte!“

„Mám je naplnit hned teď?“

„Hned, hned,“ — pořád se díval na Marju — „a dostanu koně, kterým je dopravím na břeh?“

„Copak na to vaši kamarádi nestačí?“

„Tak naplníte ty pytle, zatímco já přivedu muže?“

„Jen ať zůstanou v loďkách, já s tím pomůžu.“

„Tak dobře!“

Juha vzal pytle a šel je naplnit. Když předtím host mluvil s Juhou, díval se na Marju, jeho rty se usmívaly a oči zářily. Marja nevěděla, co ho pobavilo, co rozveselilo jeho oči, ale také se na veselého hosta usmála, tak jako on na ni.

„Kdo jsi? Děvečka?“

„To tak vypadám?“

„V šatech na dojení jsi vypadala jako děvče, ale musíš být dcera nebo snacha.“

„Jsem i hospodyně.“

„Od tamtoho?“

„Od koho jiného?“

„To je tvůj muž, tenhle —?“

„Ano.“

„Tvůj?“

„Můj, můj! Co je na tom divného, že se na to ptáte?“

Cizinec mávl rukou.

„No, je na tebe příliš starý. Jsi příliš krásná a půvabná na to, abys byla s takovým ubožákem.“

„Ubožákem? Tak to mi řeknete, až uvidíte, jaký pytel unese na zádech.“

„Šmajdák, bradáč! — Ale vidím, že tě už znám. Když se podívám blíž, jsi to ty — ta hlava, to držení těla — ale vlasy jsi měla tehdy rozčuchané.“

„Moje vlasy a rozčuchané? Kdy to bylo?“

„Před dvěma třemi lety. Stála jsi na břehu u té zátoky a vlasy ti cuchal vítr — byla jsi úplně nahá — já jsem zrovna plul na loďce.“

„To jste byl vy?“

„Kdybych dokázal zastavit loďku, vzal bych tě s sebou.“

„Vzal?“

„Vzal. Vystoupil bych na břeh, jednou rukou tě podepřel pod paží, druhou zvedl ze země... a dívka se snadno zvedne, když ti musí ovinout ruce kolem krku — a pak bych tě hodil na dno své loďky!“

„Jen tak? — Vy se ale chlubíte. Kdo vůbec jste?“

„Nevíš, mladá paní, kdo jsem?“

„Na čele jméno napsané nemáte.“

„Neslyšela jsi o Šemejkovi z Uhtuy?“

Postavil se, narovnal, složil ruce na prsa — nebránil Marje v cestě, jen ji svýma očima uvěznil tam, kde stála, ruku položil na kamna.

„Šemejka z Uhtuy?“ řekla Marja pomalu.

„Slyšela jsi o mně?“

„To je v Karélii známé jméno?“ odpověděla Marja.

„To bych řekl!“

„Hilappův syn?“

„Ano!“

Zvenku se ozval Juhův hlas.

„Co to staroch žvaní?“

„Sám žvaníte. Měl byste přestat a jít nosit pytle.“

Šemejka se otočil, mávl rukou a šel pryč.

Byl to on? Šemejka! Z největšího kupeckého rodu v Karélii. Rodu lovců medvědů, sobů a losů, o jehož bohatství se mluví v mnoha zemích. Už jako malá holka v Juhově domě o nich Marja slyšela — o těch obávaných, nenáviděných, prokletých, o těch, co pálili vesnice, unášeli ženy... Klidně by si ji vzal, kdyby dokázal zastavit loďku? — Marja něco dělala ve své komoře, aniž by věděla co, běžela ke dveřím, vrátila se zpět, podívala se z okna a viděla, jak se Šemejka snaží přehodit pytel přes záda, ale zakolísal a svalil se na schody k sýpce. Neunesl ho, přestože je vysoký. Juha vzal jeho i svůj pytel, každý na jedno rameno. Marja se zasmála krátce a pohrdavě. Musel ho takhle shazovat? Šmajdák, bradáč? Ale bez toho šmajdáka bys teď ležel v řece, místo toho, abys nosil pytle. Drzý, a ještě si o tom vtipkuje! Nemysli si, že tě sleduju! Nekoukám na tebe! — a Marja se odtáhla od okna. A ještě jsem pro takového roztápěla saunu.

Ale když muži prošli kolem okna, běžela ven a stihla zahlédnout, jak mladý muž lehce přeskočil branku. U plotu stála děvečka a dívala se na něj, jak jde s tornou na zádech:

„Podívej, jak hbitě skočil přes ohradu, lehce jako vážka. Kdo to byl?“

„Říkal, že je Šemejka z Uhtuy.“

„Kdysi jsem ho viděla... i když jen zpovzdálí.“

„Běž za ním, tak uvidíš i jeho tvář!“

„Už odešel?“

„Nevím, ale určitě se nerozloučil. Ale bez hospodáře by ten krasavec skončil v řece i se všemi svými věcmi.“

Chvilí nato se muži vrátili, hlasitě se bavili, byli v dobré náladě. Šemejka měl na zádech tornu, kterou odnesl do světnice.

„On neodešel?“ ptala se Marja.

„Ostatní už odpluli, ale on zůstal.“

„Proč zůstal?“

„Neboj se, je to slušný člověk. Musí tu zůstat až do zítřka, aby počkal na nové pomocníky,“ řekl. „Sejdou se tu a pak vyrazí různými směry, podél řeky. Možná by tu chtěli přespávat, a já jsem řekl: ‚klidně.‘ Víš, musíme mu poskytnout saunu, jídlo a nocleh. Jako by přišel farář.“

„Proč máme takhle podlézat tomu chlubilovi?“

„Zaplatil dobrou cenu, ani kopejku neškodil, jako jiní Rusáci. Je zábavný a příjemný. Dokonce mi nabídl kořalku.“

„Byla sladká?“

„No, co bys řekla, byla! Asi nějaký cizí sladký nápoj — procházel mi žilami jako míza z jarní břízy.“

„Takže to bylo, jako by ses probouzel k životu?“

Juha se zasmál a Marja také.

„Sauna je nachystaná, pokud nic jiného nechcete.“

„Marjo, měla bys tam být.“

„Kaise to půjde stejně dobře jako mně.“

„Ale teď poslouchej — musíš přijít sama, ty jsi hospodyně. Poslouchej! Nezlob se — už se nebudeme hádat... dobře?“

Odvážil se a položil ruku na Marjin bok. A Marja teď neprotestovala, jako by si toho ani nevšimla, jen se trochu zhoupala. Ale Juha měl pocit, jako by mu země zmizela pod nohama.

„Do sauny, vážený hoste!“ zavolal do světnice, odkud Šemejka právě vyšel.

Marja už se otočila před sýpkou a běžela k řece.

„Tvoje žena je opravdu krásná,“ řekl Šemejka, dívaje se za ní. „Má nohy pružné jako kobylka.“

„To má!“

„A je ti s ní dobře?“

„Je to žena přesně podle mého gusta, víc než jakákoli jiná. A co tvoje žena?“

„Nemám ještě žádnou.“

„Opravdu ne? Měl by sis nějakou najít. — Ta kořalka byla opravdu výborná!“ řekl Juha tleskaje.

„Chceš ještě?“

„Teď ne, teď ne... ale třeba po sauně. Nemám ti co nabídnout, kromě zapečené ryby. Potom nechám trochu ochutnat i svou ženu,“ zašeptal a lehce štlouchl svého hosta do boku. „Jestli máš v torně i jiné dobroty, podíváme se na ně také. Jsi mladý člověk, který má slabost pro sladké.“

„Mám dobroty, mám i krásné věci!“

Juha skotačil a poskakoval kolem, netušil, jak by měl vyjádřit svou radost... Tento host přišel v pravý čas. Bez něj by ještě týden vládla špatná nálada a nikdo by nevěděl, jestli by vůbec došlo k usmíření. Ale jakmile přijde milý host, hned se nálada zlepší.

„Hoď sem na dvůr oblečení. I já ho tam hodím.“

„Bude asi lepší, když torna zůstane ve světnici, že?“

„Bude! I kdyby v ní bylo všechno bohatství Karélie!“

„Není, není, jen pár věcí, nějaké krámy...“

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy ***Juha***.

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.